

**ОФІС ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА
МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

НАКАЗ

01.06.2023 № 150/445/2077/5/187

**Про запровадження та реалізацію пілотного проєкту щодо
імплементатії міжнародних стандартів правосуддя,
дружнього до дитини, у практичну діяльність**

{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Офісу Генерального прокурора
№ 124/354/632/5/263 від 30.05.2024}

Відповідно до частини другої статті 9 Закону України "Про прокуратуру", Національної стратегії реформування системи юстиції щодо дітей на період до 2023 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року № 1027-р, пунктів 9, 11 Положення про Міністерство внутрішніх справ України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 878, пункту 10 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 року № 228, пункту 10 Положення про Міністерство соціальної політики України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 року № 423, з метою імплементатії міжнародних стандартів правосуддя, дружнього до дитини, під час здійснення кримінального провадження **НАКАЗУЄМО:**

1. Запровадити пілотний проєкт щодо імплементатії міжнародних стандартів правосуддя, дружнього до дитини, у практичну діяльність (далі - пілотний проєкт) з 01 червня 2023 року у Житомирській, Львівській, Кіровоградській, Черкаській, Чернівецькій областях та місті Києві, а з 01 червня 2024 року - у Волинській, Дніпропетровській, Закарпатській, Київській, Полтавській, Тернопільській областях.

{Пункт 1 в редакції Наказу Офісу Генерального прокурора № 124/354/632/5/263 від 30.05.2024}

2. Затвердити такі, що додаються:

Порядок реалізації пілотного проєкту щодо імплементатії міжнародних стандартів правосуддя, дружнього до дитини, у практичну діяльність;

План заходів з реалізації пілотного проєкту щодо імплементатії міжнародних стандартів правосуддя, дружнього до дитини, у практичну діяльність.

3. Офісу Генерального прокурора, Міністерству внутрішніх справ України, Міністерству юстиції України, Міністерству соціальної політики України вжити необхідних заходів для забезпечення реалізації пілотного проєкту.

4. Міністерству внутрішніх справ України, Міністерству юстиції України, Міністерству соціальної політики України згідно з компетенцією щорічно до 01 травня подавати до Офісу Генерального прокурора інформацію про результати реалізації пілотного проєкту.

Офісу Генерального прокурора узагальнену інформацію доводити до відома всіх суб'єктів реалізації пілотного проєкту.

{Пункт 4 в редакції Наказу Офісу Генерального прокурора № 124/354/632/5/263 від 30.05.2024}

5. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного оприлюднення.

6. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника Генерального прокурора, заступника Міністра внутрішніх справ України, заступника Міністра юстиції України, заступника Міністра соціальної політики України відповідно до розподілу функціональних обов'язків.

Генеральний прокурор

А. Костін

**Міністр внутрішніх справ
України**

І. Клименко

Міністр юстиції України

Д. Малюська

**Перший заступник
Міністра соціальної політики
України**

Д. Марчак

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Офісу
Генерального прокурора,
Міністерства внутрішніх
справ України,
Міністерства юстиції України,
Міністерства соціальної
політики України
01 червня 2023 року №
150/445/2077/5/187

ПОРЯДОК

реалізації пілотного проєкту імплементації міжнародних стандартів правосуддя, дружнього до дитини, у практичну діяльність

{У тексті Порядку слова "правова допомога" у всіх відмінках замінено словами "правнича допомога" у відповідному відмінку; слова "центр з надання безоплатної правової допомоги", "центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги" у всіх відмінках та числах замінено словами "центр з надання безоплатної правничої допомоги" у відповідному відмінку та числі згідно з Наказом Офісу Генерального прокурора № 124/354/632/5/263 від 30.05.2024}

1. Цей Порядок встановлює механізм реалізації пілотного проєкту імплементації міжнародних стандартів правосуддя, дружнього до дитини, у практичну діяльність (далі - пілотний проєкт).

2. Пілотний проєкт запроваджується з метою забезпечення при здійсненні досудового розслідування, судового розгляду у кримінальних провадженнях за участю неповнолітніх, а також при виконанні покарань щодо неповнолітніх ефективної реалізації існуючих обов'язкових універсальних та європейських стандартів захисту та забезпечення прав дітей, виконання вимог міжнародного законодавства, зокрема:

- Загальної декларації прав людини, 1948;
- Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, 1950;
- Декларації прав дитини, 1959;
- Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, 1966;
- Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, 1984;
- Мінімальних стандартних правил ООН, що стосуються здійснення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила), 1985;
- Конвенції про права дитини, 1989;
- Керівних принципів для запобігання злочинності серед неповнолітніх ООН (Ер-Ріядські керівні принципи), 1990;
- Міжнародних стандартів здійснення правосуддя щодо підлітків, позбавлених волі (Гаванські правила), 1990;
- Мінімальних стандартних правил ООН щодо заходів впливу, не пов'язаних з ув'язненням (Токійські правила), 1990;
- Керівних принципів щодо дій в інтересах дітей в системі кримінального правосуддя (Віденські керівні принципи), 1996;
- Керівних принципів ООН щодо судочинства у питаннях дітей-жертв і дітей-свідків злочинів, 2005;
- Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, 2007;
- Керівних принципів Комітету Міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей, 2010;
- Рекомендації № R (91) 11 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам "Про сексуальну експлуатацію, порнографію, проституцію, а також торгівлю дітьми та підлітками";
- Рекомендації Rec (2003) 20 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам "Про нові способи роботи зі злочинністю серед неповнолітніх та роль ювенальної юстиції";
- Рекомендації Rec (2005) 5 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам "Про права дітей, які проживають у спеціалізованих установах";
- Рекомендації Rec (2006) 2 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам "Про Європейські пенітенціарні правила";
- Рекомендації CM/Rec (2008) 11 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам "Про європейські правила стосовно неповнолітніх правопорушників, щодо яких вживаються санкції або заходи";
- Рекомендації CM/Rec (2010) 1 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам "Про Правила Ради Європи щодо пробації";
- Рекомендації CM/Rec (2018) 8 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам "Щодо відновного правосуддя у кримінальних справах";

- Директиви 2011/93/ЄС Європейського Парламенту та Ради про боротьбу з сексуальним насильством і сексуальною експлуатацією дітей та дитячою порнографією та заміну Рамкового рішення Ради 2004/68 ЮВС від 13 грудня 2011 року;

- Директиви 2012/29/EU про встановлення мінімальних стандартів щодо прав, підтримки та захисту потерпілих від злочину, а також заміну Рамкового Рішення Ради Європейського Союзу 2001/220/JHA від 25 жовтня 2012 року;

- Директиви (ЄС) 2016/800 Європейського Парламенту і Ради про процесуальні гарантії для дітей, які є підозрюваними або обвинуваченими у кримінальному провадженні, від 11 травня 2016 року,

а також на виконання:

- Стратегії Ради Європи з прав дитини на 2022-2027 роки "Права дитини на практиці: від стабільності реалізації до спільного новаторства" від 23 лютого 2022 року;

- Заключних зауважень Комітету ООН з прав дитини щодо об'єднаних п'ятого та шостого періодичних звітів України від 13 вересня 2022 року.

3. Порядок застосовується під час здійснення кримінального провадження за участю дитини - потерпілої та тієї, яка потрапила у конфлікт із законом.

4. Суб'єкти реалізації пілотного проєкту - Офіс Генерального прокурора, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство юстиції України, Міністерство соціальної політики України.

5. У цьому Порядку застосовуються такі визначення:

- забезпечення найкращих інтересів дитини - дії та рішення, що спрямовані на задоволення індивідуальних потреб дитини відповідно до її віку, статі, стану здоров'я, особливостей розвитку, життєвого досвіду, родинної, культурної та етнічної належності та враховують думку дитини, якщо вона досягла такого віку і рівня розвитку, що може її висловити;

- дитина - малолітня та неповнолітня особа;

- дитина, яка потрапила у конфлікт із законом, - дитина, яка вчинила кримінальне правопорушення чи яка до досягнення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, вчинила суспільно небезпечне діяння, що підпадає під ознаки діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність;

- ювенальний слідчий, дізнавач, прокурор - слідчий, дізнавач органів поліції, уповноважені на здійснення досудового розслідування та дізнання, прокурор, уповноважений на здійснення процесуального керівництва у кримінальних провадженнях за участю неповнолітніх.

6. Реалізація пілотного проєкту ґрунтується на забезпеченні найкращих інтересів дитини, координації та взаємодії суб'єктів реалізації пілотного проєкту з метою напрацювання та впровадження в практичну діяльність уніфікованих підходів до реалізації принципів правосуддя, дружнього до дитини, відповідно до стандартів діяльності фахівців у сфері правосуддя щодо дітей у кримінальному провадженні та при виконанні покарань щодо неповнолітніх, а саме:

№	Стандарти	Суб'єкти
I. Основні процесуальні аспекти		
1)	Давати оцінку ефективності роботи органу досудового розслідування та прокурора з огляду на дотримання прав дитини та забезпечення найкращих її інтересів	Офіс Генерального прокурора Національна поліція України Міністерство внутрішніх справ України
2)	Здійснювати досудове розслідування у кримінальних провадженнях за участю неповнолітніх осіб (потерпілі та які скоїли кримінальне правопорушення) у строк не більше двох місяців, крім випадків, коли це може негативно позначитися на повноті досудового розслідування	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
3)	Здійснювати кримінальне провадження, у разі якщо вік особи не встановлено, але є підстави вважати, що вона є неповнолітньою, до встановлення віку такої особи за правилами, передбаченими щодо неповнолітньої особи	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
4)	Роз'яснювати права, у тому числі право на врегулювання конфлікту, за наслідками вчиненого кримінального правопорушення на будь-якій стадії кримінального провадження за допомогою медіації з дотриманням принципів відновного правосуддя та вручати відповідну пам'ятку про права неповнолітньої особи залежно від її процесуального статусу доступною для неї мовою відповідно віку	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора

5)	Проводити слідчі (процесуальні) дії за участю неповнолітньої особи спеціально уповноваженими ювенальним слідчим, дізнавачем, прокурором, які пройшли спеціальне навчання відповідно до Єдиних стандартів підготовки фахівців у сфері правосуддя щодо дітей; не доручати їм здійснення досудового розслідування, дізнання та процесуального керівництва у кримінальних провадженнях інших категорій	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
6)	Визначати законного представника з урахуванням думки неповнолітньої особи, якщо її вік та рівень розвитку дозволяє її висловити щодо близьких родичів чи членів сім'ї особи, з якими у неї склалися довірливі стосунки	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
7)	Ініціювати заміну законного представника неповнолітнього у випадках, коли: 1) дії законного представника спрямовані на власні інтереси або ж суперечать інтересам неповнолітнього; 2) є інші обґрунтовані підстави: вчинення законним представником кримінального правопорушення; наявні відомості про заздалегідь необіцяне приховування кримінального правопорушення іншим членом сім'ї або показання як свідка близької особи мають важливе значення у кримінальному провадженні; законний представник унаслідок своєї бездіяльності не реалізує повноважень, наданих йому законом, та/або зловживає ними; вибуття за межі країни на невизначений строк; клопотання законного представника для його заміни та інші причини, через які законний представник не може виконувати свої повноваження (неявка на виклик слідчого, прокурора, відсутність відомостей про місцеперебування тощо)	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України
8)	Залучати як законного представника неповнолітньої особи попередньо визначеного органом опіки та піклування представника, який пройшов спеціалізоване навчання, в разі відсутності можливості залучення законних представників неповнолітньої особи з числа осіб, визначених законом	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України
9)	Обмежувати участь законного представника у проведенні слідчої (процесуальної) дії з урахуванням рекомендацій психолога, якщо це може вплинути на повноту показань або їх надання загалом, а також відповідатиме найкращим інтересам неповнолітнього. При цьому мотивованою постановою слідчого, прокурора залучати до проведення певної слідчої дії іншого законного представника	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України
10)	Залучати до кримінального провадження, незалежно від віку неповнолітнього, психолога, що має відповідну фахову кваліфікацію, у тому числі психологів системи освіти, соціальної сфери та поліції (враховуючи міжнародні стандарти щодо їхньої кваліфікації - дитячі психологи); за потреби залучати їх як спеціалістів	Національна поліція України Міністерство соціальної політики України Міністерство юстиції України Офіс Генерального прокурора
11)	Проводити слідчі (процесуальні) дії за участю неповнолітнього з обов'язковим залученням його законного представника; із залученням лікаря - за наявності даних про порушення розумового чи фізичного розвитку, психічне чи інше захворювання, хворобливий стан або за рекомендацією психолога, а також у разі перебування дитини в закладі охорони здоров'я	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
12)	Забезпечувати з урахуванням інтересів неповнолітнього незмінність учасників кримінального провадження, які встановили контакт з ним	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України Міністерство юстиції України
13)	Проводити слідчі (процесуальні) дії за участю неповнолітнього, як правило, у вільний від навчання чи роботи час	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
14)	Визначати тривалість допиту неповнолітнього з огляду на його вік, індивідуальні особливості, інтереси та потреби	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора

15)	Вживати заходів щодо нерозголошення персональних даних про неповнолітніх	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України Міністерство юстиції України
16)	Розглядати у разі вчинення кримінального правопорушення неповнолітнім разом з дорослим у кожному окремому випадку можливість виділення матеріалів кримінального провадження щодо неповнолітнього	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
17)	Приймати рішення про відповідальність дорослої особи за втягнення неповнолітнього у злочинну діяльність у кожному випадку	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
18)	Застосовувати відновне правосуддя до неповнолітніх, які вчинили кримінальне правопорушення із вжиттям заходів інтеграції, реінтеграції та соціальної адаптації (передусім застосування Програми відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення (далі - Програма відновлення), медіації під час кримінального провадження з дотриманням принципів відновного правосуддя, інших програм відновлення, соціальної інтеграції та реінтеграції, ресоціалізації неповнолітніх, звільнення від кримінальної відповідальності, від покарання, застосування примусових заходів виховного характеру, некаральних методів виправлення, соціальної інтеграції та реінтеграції)	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора Міністерство юстиції України Міністерство соціальної політики України
19)	Вживати заходів для запобігання вчиненню нових кримінальних правопорушень; здійснювати заходи для соціальної інтеграції та реінтеграції неповнолітнього невідкладно, після встановлення причетності його до вчинення кримінального правопорушення	Національна поліція України Міністерство соціальної політики України
20)	Вирішувати питання, у тому числі за ініціативою ювенального слідчого, дізнавача чи прокурора, про тимчасове влаштування неповнолітнього у разі встановлення відсутності у нього постійного місця проживання, перебування у складних життєвих обставинах, конфлікту в сім'ї, що стало передумовою або містить ризики вчинення в майбутньому кримінального правопорушення	Міністерство соціальної політики України Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
21)	Забезпечити адаптацію умов прийняття заяв, проведення слідчих (процесуальних) дій в умовах дружнього середовища до дитини, а також з урахуванням особливих потреб окремої категорії неповнолітніх -- дітей з інвалідністю, дітей з певними особливостями розвитку	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України Міністерство внутрішніх справ України
22)	Забезпечити проведення з неповнолітнім роботи дитячим психологом щодо його психологічного стану, за результатами якої надавати письмові рекомендації про можливість здійснення з ним слідчих (процесуальних) дій перед проведенням таких	Національна поліція України Міністерство соціальної політики України Міністерство юстиції України
23)	Встановлювати обставини, які обтяжують покарання: вчинення кримінального правопорушення щодо малолітньої дитини або у її присутності та вчинення особою, яка перебуває (перебувала) у сімейних або близьких відносинах з дитиною	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
II. Внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань		
24)	Забезпечити прийняття поданих неповнолітніми заяв, у тому числі усно, щодо порушення їхніх прав і законних інтересів (внесення відповідних відомостей на підставі заяви дитини)	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
25)	Під час внесення за заявою неповнолітнього про вчинення стосовно нього кримінального правопорушення відомостей до ЄРДР про фізичних осіб, які потерпіли від кримінальних правопорушень, зазначати, що потерпілою є неповнолітня особа	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора

26)	Залучати як потерпілого неповнолітнього, незалежно від його віку та наявності законних представників, у разі вчинення стосовно нього кримінального правопорушення	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
27)	Забезпечити роз'яснення прав доступною для неповнолітнього мовою відповідно віку і вручення пам'ятки потерпілому неповнолітньому та законному представнику про права, гарантії і соціальні послуги з боку держави, право на безоплатну правничу допомогу	Національна поліція України Міністерство соціальної політики України Міністерство юстиції України
III. Організація здійснення першочергових заходів під час виявлення кримінального правопорушення, вчиненого стосовно неповнолітнього		
28)	Вийжджати ювенальному прокурору за рішенням керівника органу прокуратури на місце вчинення стосовно неповнолітнього кримінального правопорушення у разі згвалтування, очевидного вбивства, розбою та інших особливо тяжких злочинів	Офіс Генерального прокурора
29)	Вживати слідчому, дівнавачу, прокурору заходів щодо залучення психолога для безпосереднього виїзду на місце події, якщо очевидно, що на місці вчинення кримінального правопорушення присутня неповнолітня особа	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України
30)	Залучати спеціалізовану пересувну лабораторію експертної служби МВС або спеціалізовану пересувну криміналістичну лабораторію підрозділу криміналістичного забезпечення територіальних органів Національної поліції України та судово-медичного експерта до огляду місця події у разі виникнення об'єктивних обставин, пов'язаних з правопорушеннями проти статевої свободи та статевої недоторканості дітей	Національна поліція України Міністерство внутрішніх справ України
31)	Вийжджати на місце події працівнику служби у справах дітей для забезпечення оцінки рівня безпеки дитини за наявності відомостей про те, що кримінальне правопорушення, пов'язане з жорстоким поведінням, у тому числі з домашнім насильством	Міністерство соціальної політики України Національна поліція України
32)	Винести терміновий заборонний припис стосовно кривдника уповноваженими підрозділами Національної поліції України за результатами оцінки ризиків - у разі існування безпосередньої загрози життю чи здоров'ю постраждалої дитини з метою негайного припинення домашнього насильства, недопущення його продовження чи повторного вчинення; у разі його винесення стосовно всіх законних представників дитини унаслідок вчинення ними домашнього насильства організувати соціальний захист дитини та її тимчасове влаштування	Національна поліція України Міністерство соціальної політики України
33)	Забезпечувати службі у справах дітей вжиття заходів і координацію дій уповноважених суб'єктів за місцем проживання/перебування дитини, яка є жертвою кримінального правопорушення, надання їй необхідної комплексної соціальної допомоги, у тому числі психологічної, медичної, безоплатної правничої допомоги одразу після отримання повідомлення про вчинення кримінального правопорушення стосовно дитини	Міністерство соціальної політики України Міністерство юстиції України Національна поліція України
IV. Особливості проведення окремих слідчих дій з неповнолітніми		

34)	Забезпечувати проведення слідчих дій з урахуванням найменшої травматизації неповнолітнього шляхом застосування такого алгоритму: - передусім уживати заходів щодо проведення слідчих (процесуальних) дій без участі неповнолітнього, якщо це не перешкодить установленню обставин, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні; - у разі неможливості вжиття таких заходів проводити якомога менше слідчих дій за участю неповнолітнього у випадках, вкрай необхідних для досягнення цілей кримінального провадження; - застосовувати відеофіксацію під час проведення слідчих дій за участю неповнолітнього (потерпілого, підозрюваного) за його згодою; - використовувати можливість здійснення дистанційного досудового розслідування	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
35)	Забезпечувати допит неповнолітнього під час досудового розслідування у судовому засіданні слідчим суддею у порядку, передбаченому статтею 225, частиною одинадцятю статті 615 КПК України	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
36)	Проводити слідчі (процесуальні) дії не лише за місцем здійснення досудового розслідування, зокрема в умовах, дружніх до дитини, за а) методикою "Зелена кімната" та б) в спеціально облаштованому приміщенні, в) в іншому місці за погодженням особи, яка бере участь у слідчій дії, г) на базі спеціально облаштованих приміщень центрів з надання безоплатної правничої допомоги, г) приміщенні органу досудового розслідування, дізнання, прокуратури	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України
37)	Проводити процесуальні дії за участю неповнолітніх - свідків чи потерпілих без необґрунтованих затримок після подій, які стали предметом провадження, однак з урахуванням психологічного стану неповнолітнього та рекомендацій психолога щодо можливості проведення з ними процесуальних дій	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України Міністерство юстиції України
38)	Проводити освідчення, відібрання біологічних зразків за згодою неповнолітнього, який досягнув 14 років, а щодо неповнолітнього віком до 14 років - на підставі згоди його та законних представників; забезпечувати обов'язкову присутність законного представника під час здійснення вказаних дій у разі наявності ухвали слідчого судді про примусове відібрання зразків для експертного дослідження	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
39)	Не допускати надання свідчень неповнолітніми (свідками та потерпілими) у присутності підозрюваного / обвинуваченого	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
40)	Проводити з урахуванням рекомендації психолога всі слідчі (процесуальні) дії за участю неповнолітнього слідчим, дізнавачем (прокурором) тієї самої статі	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
V. Особливості допиту та проведення інших слідчих дій у кримінальних провадженнях стосовно неповнолітніх		
41)	Здійснювати допит за методикою "Зелена кімната" не лише за місцем проведення досудового розслідування, а й в іншому місці за згодою неповнолітнього (вдома або іншому зручному для дитини місці; проведення слідчих дій в умовах, дружніх до дитини)	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
42)	Проводити слідчий експеримент з урахуванням обставин вчинення кримінального правопорушення в умовах, дружніх до дитини (за можливості без шкоди для кримінального провадження, для запобігання травмуванню неповнолітнього не за місцем вчинення кримінального правопорушення, із застосуванням манекенів тощо)	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора

43)	Встановлювати ювенальному слідчому, дільнику до повідомлення неповнолітньому про підозру дані, які характеризують неповнолітнього, його батьків, щодо умов проживання та виховання, наявності негативного впливу в сім'ї, дорослих підбурювачів, ставлення до вчиненого, у тому числі шляхом проведення допитів (батьків, родичів, осіб з близького оточення, друзів, вчителів, сусідів тощо)	Національна поліція України Міністерство соціальної політики України Офіс Генерального прокурора
44)	Допитувати ювенальному прокурору особисто неповнолітнього, який вчинив діяння, що формально підпадає під ознаки кримінального правопорушення, але не досяг 11-річного віку, за участю законного представника (з кола близьких осіб, урахувавши інтереси дитини і надаючи перевагу тій особі, з якою у дитини склалися довірливі стосунки, у разі відсутності такої особи - за участю представника, визначеного органом опіки і піклування), дитячого психолога, захисника про умови проживання та виховання дитини, наявність негативного впливу в сім'ї та дорослих підбурювачів	Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України Міністерство юстиції України
45)	Забезпечувати проведення з неповнолітніми, які вчинили діяння, що формально підпадає під ознаки кримінального правопорушення, але не досягли 11-річного віку, заходів для запобігання вчиненню ними суспільно небезпечних діянь та їх участь у програмах соціальної реабілітації та реінтеграції	Міністерство соціальної політики України Національна поліція України
VI. Забезпечення права на захист, представництво		
46)	Залучати захисника з моменту встановлення причетності неповнолітнього до вчинення кримінального правопорушення чи неповнолітнього, який не досяг віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, до вчинення суспільно небезпечного діяння, що підпадає під ознаки діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність	Національна поліція України Міністерство юстиції України
47)	Враховувати передусім думку неповнолітнього, вирішуючи питання про його відмову від захисника чи заміну на іншого	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
48)	Роз'яснювати неповнолітньому, який є потерпілим або свідком кримінального правопорушення, та його законним представникам право на безоплатну вторинну правничу допомогу відповідно до Закону України "Про безоплатну правничу допомогу". Забезпечити у разі необхідності можливість подання дитиною заяви про надання безоплатної вторинної правничої допомоги безпосередньо на місці події / у приміщенні органів поліції тощо, а також невідкладне залучення адвоката центром з надання безоплатної правничої допомоги	Національна поліція України Міністерство юстиції України Офіс Генерального прокурора
VII. Аспекти доказування у кримінальних провадженнях, у яких неповнолітні є потерпілими чи свідками		
49)	Забезпечувати право неповнолітнього особисто подавати докази у кримінальному провадженні	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
50)	Використовувати рекомендації психологів за результатами роботи з неповнолітнім під час вирішення питання щодо заміни або обмеження участі законного представника у слідчих діях, призначення експертиз, можливості та шляхів проведення слідчих дій за участю неповнолітнього. Забезпечувати, за необхідності, допит психологів, які проводили опитування неповнолітніх або були присутніми під час здійснення слідчих дій за участю останніх	Міністерство юстиції України Міністерство соціальної політики України Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
51)	Обґрунтовувати клопотання про допит неповнолітньої особи (потерпілого, свідка) у порядку, передбаченому статтею 225 КПК України, з урахуванням рекомендацій психолога за результатами роботи з нею та психологічних особливостей особи	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора

52)	Надсилати на дослідження для проведення судових психологічних експертиз насамперед матеріали кримінального провадження, відеозаписи слідчих дій за участю дитини. Лише у разі неможливості проведення експертиз за наявними матеріалами направляти дитину. Забезпечувати участь спеціаліста під час допиту неповнолітньої особи з метою подальшої можливості проведення судово-психологічної експертизи за матеріалами відеозаписів слідчих дій	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
53)	Призначати судово-медичні експертизи невідкладно, крім випадків необхідності витребування і долучення медичної документації	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
54)	Уникати призначення судових психіатричних експертиз щодо неповнолітніх потерпілих без наявності достовірних відомостей та/або очевидних підстав вважати, що неповнолітній має психічне захворювання чи затримку психічного розвитку	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
VIII. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження		
55)	Здійснювати затримання неповнолітнього лише у виняткових випадках - за наявності обґрунтованої підозри у вчиненні ним тяжкого чи особливо тяжкого кримінального правопорушення	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
56)	При обранні запобіжного заходу стосовно неповнолітнього передусім розглядати: - передання під нагляд батьків чи адміністрації дитячої установи, в якій перебуває неповнолітня особа; - особисте зобов'язання; - домашній арешт; - у виняткових випадках за наявності ризиків - тримання під вартою. Переглядати наявність підстав для тримання під вартою неповнолітнього, у разі коли ризики перестали існувати та зібрано докази у кримінальному провадженні, ініціювати питання щодо заміни запобіжного заходу з тримання під вартою на більш м'який	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
57)	Допитувати особисто ювенальному прокурору за участю захисника, законного представника та психолога із застосуванням відеофіксації неповнолітнього перед вирішенням питання: - про направлення до суду клопотання про поміщення неповнолітнього, який вчинив суспільно небезпечне діяння, що підпадає під ознаки тяжкого чи особливо тяжкого злочину, до приймальника-розподільника для дітей; - про обрання стосовно неповнолітнього запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою	Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України Міністерство юстиції України
58)	Встановлювати при допиті неповнолітнього умови життя та виховання, наявність негативного впливу в сім'ї, дорослих підбурювачів, ставлення до вчиненого кримінального правопорушення, мотиви його вчинення, наявність ризиків у кримінальному провадженні	Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України Міністерство юстиції України
59)	Звертатися за погодженням та погоджувати клопотання про обрання неповнолітньому запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою лише за наявності обґрунтованих ризиків (вчинення у майбутньому повторного кримінального правопорушення, вплив на учасників кримінального провадження, переховування чи знищення знарядь вчинення кримінального правопорушення); до клопотання долучати акти обстеження житлово-побутових умов, дані, що характеризують особу неповнолітнього, відомості про негативний вплив на дитину в сім'ї та інші матеріали, зібрані службою у справах дітей та підрозділом ювенальної превенції Національної поліції України	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України
60)	Ураховувати ризики подальшого впливу підозрюваного на неповнолітнього потерпілого при обранні запобіжного заходу особі, яка скоїла кримінальне правопорушення стосовно нього	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора

61)	Клопотати перед судом про застосування обмежувальних заходів до підозрюваного при обранні запобіжного заходу у випадках вчинення домашнього насильства стосовно неповнолітньої особи	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
62)	Вживати заходів щодо застосування до підозрюваного, який з використанням можливостей обійманої посади вчинив злочин стосовно дитини, заходу забезпечення кримінального провадження у виді відсторонення від посади	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
63)	Клопотати перед судом при обранні запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою стосовно підозрюваного, обвинуваченого, який вчинив стосовно дитини злочини із застосуванням насильства, не застосовувати заставу	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
ІХ. Укладання угод		
64)	Уживати заходів щодо роз'яснення неповнолітнім, їхнім законним представникам права на укладання угод та, за наявності підстав, ініціювати укладання угод про визнання винуватості	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
65)	Укладати угоди у кримінальному провадженні безпосередньо з неповнолітнім потерпілим, підозрюваним, обвинуваченим, який досяг 16-річного віку, за згодою його законного представника	Офіс Генерального прокурора Національна поліція України Міністерство соціальної політики України Міністерство юстиції України
66)	Укладати угоди у кримінальному провадженні за участю неповнолітнього потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого у віці від 14 до 16 років з його законним представником лише за наявності письмової згоди неповнолітнього	Офіс Генерального прокурора Національна поліція України Міністерство соціальної політики України Міністерство юстиції України
67)	Укладати угоди у кримінальних провадженнях за участю неповнолітнього потерпілого, який не досяг 14-річного віку, із законним представником лише за наявності усвідомленої згоди дитини, що підтверджується висновком психолога	Офіс Генерального прокурора Національна поліція України Міністерство соціальної політики України Міністерство юстиції України
68)	Діяти за таким алгоритмом, узгоджуючи покарання під час укладання угоди про визнання винуватості: - перевагу надавати покаранню, не пов'язаному з позбавленням волі; - за наявності підстав застосовувати положення статті 69 КК України, у тому числі щодо призначення більш м'якого покарання, не зазначеного у санкції статті; - застосовувати звільнення від відбування покарання з випробуванням; - у разі узгодження покарання у виді позбавлення волі зазначати найнижчу його межу, передбачену санкцією статті, у тому числі із застосуванням ст. 69 КК України (нижче від найнижчої межі, встановленої в санкції статті)	Офіс Генерального прокурора
X. Судовий розгляд		
69)	Забезпечувати в межах повноважень першочерговий розгляд у суді кримінальних проваджень за участю неповнолітніх (заявляти відповідне клопотання до суду, у тому числі про встановлення графіка судових засідань, про зміну порядку дослідження доказів, забезпечувати явку свідків у судові засідання тощо)	Офіс Генерального прокурора
70)	Забезпечувати за участю психолога право неповнолітньої особи чути, бути почутою і стежити за ходом судового розгляду, обов'язково враховувати її думку, якщо вона досягла такого віку і рівня розвитку, що може її висловити, щодо обставин вчиненого діяння, умов виховання і проживання, ставлення до вчиненого та впливу дорослих	Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України Міністерство юстиції України

71)	Клопотати перед судом у підготовчому судовому засіданні, крім випадків, передбачених частиною четвертою статті 314 ¹ КПК України, про доручення представнику органу пробації скласти досудову доповідь з метою забезпечення суд інформацією, що характеризує неповнолітнього обвинуваченого, та обрання виду покарання	Офіс Генерального прокурора
72)	Заявляти ювенальному прокурору клопотання про здійснення закритого судового розгляду окремої категорії кримінальних проваджень з метою нерозголошення персональних даних про неповнолітніх, а також необхідності забезпечення їхньої безпеки	Офіс Генерального прокурора
73)	Заявляти клопотання до суду про обов'язкову участь у судовому розгляді кримінальних проваджень щодо неповнолітніх представників служби у справах дітей та підрозділу ювенальної превенції Національної поліції України	Офіс Генерального прокурора Національна поліція України Міністерство соціальної політики України
74)	Ініціювати питання про допит неповнолітнього потерпілого під час судового розгляду поза залом судового засідання в іншому приміщенні з використанням відеоконференції (дистанційне судове провадження) за участю психолога	Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України Міністерство юстиції України
75)	Допускати перехресний допит за участю неповнолітнього потерпілого в суді лише у виняткових випадках, коли вичерпано всі інші способи встановлення істини за участю психолога	Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України Міністерство юстиції України
76)	Роз'яснювати неповнолітньому обвинуваченому з метою уникнення чинення психологічного тиску та забезпечення безпеки можливість бути допитаним у суді за відсутності інших (дорослих) обвинувачених. За необхідності подавати до суду клопотання про проведення допиту з використанням відеоконференції під час трансляції з іншого приміщення	Офіс Генерального прокурора
77)	Встановлювати під час судового розгляду кримінальних проваджень щодо неповнолітніх обставини, передбачені статтею 485 КПК України, та обґрунтовувати в судових дебатах необхідність врахування, за наявності, цих обставин як таких, які пом'якшують покарання неповнолітнім	Офіс Генерального прокурора
78)	Керуватися найкращими інтересами дитини під час вирішення питання про відповідальність неповнолітнього, при цьому обирати заходи впливу, передусім ті, які мінімізують ризики для фізичного, розумового, соціального розвитку дитини та труднощів щодо її реінтеграції в суспільство. Вибір здійснювати у такій послідовності: - звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням Програми відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення; - звільнення від кримінальної відповідальності; - звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру; - призначення покарання, не пов'язаного з позбавленням волі; - звільнення від відбування покарання з випробуванням; - призначення покарання із застосуванням положень статті 69 КК України, за наявності підстав, у тому числі щодо призначення більш м'якого покарання, не зазначеного у санкції статті; - призначення покарання у виді позбавлення волі в найнижчій його межі, передбаченій санкцією статті, у тому числі із застосуванням статті 69 КК України (нижче від найнижчої межі, встановленої в санкції статті)	Офіс Генерального прокурора

79)	Ініціювати в судових дебатах питання про покладення обов'язків у разі звільнення неповнолітнього обвинуваченого від покарання з випробуванням: - виконувати заходи, передбачені пробаційною програмою; - інші, передбачені частиною третьою статті 76 КК України, які б мали виховний, корекційний вплив та сприяли інтеграції в суспільство та реінтеграції неповнолітнього	Офіс Генерального прокурора
80)	Обґрунтовувати ювенальному прокурору у кримінальних провадженнях, де неповнолітня особа є потерпілою, у судових дебатах позицію про: - ефективні, пропорційні та переконливі санкції щодо правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості дітей відповідно до ступеня тяжкості правопорушення, які повинні включати покарання у виді позбавлення волі; - призначення додаткового покарання у виді позбавлення права обіймати посади або займатися діяльністю, пов'язаною із забезпеченням організації та проведення навчально-виховного процесу дітей; - вжиття заходів щодо включення до Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи; - застосування обмежувальних заходів до засудженого за вчинення стосовно дитини злочину, пов'язаного із домашнім насильством	Офіс Генерального прокурора
XI. Застосування примусових заходів виховного характеру		
81)	Вирішувати питання службі у справах дітей про тимчасове влаштування неповнолітнього, який вчинив суспільно небезпечне діяння, у таких випадках: - у разі відсутності постійного місця проживання дитини; - неможливості передати дитину законному представнику; - наявності інших підстав з урахуванням інтересів дитини	Міністерство соціальної політики України
82)	Збирати ювенальному слідчому, дізнавачу з моменту встановлення причетності неповнолітнього до вчинення суспільно небезпечного діяння дані, які характеризують дитину, її батьків, щодо умов проживання та виховання, наявності негативного впливу в сім'ї, дорослих підбурювачів, у тому числі шляхом проведення допитів	Національна поліція України Міністерство соціальної політики України
83)	Вирішувати питання про поміщення неповнолітнього до приймальника-розподільника для дітей лише у разі вчинення суспільно небезпечного діяння, що підпадає під ознаки діяння, за яке КК України передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк понад п'ять років, за наявності обґрунтованих ризиків, що свідчать про перешкоджання неповнолітнім кримінальному провадженню	Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України Національна поліція України
84)	Враховувати під час вирішення питання про застосування примусового заходу виховного характеру, його виду та строку застосування обставини вчиненого, суспільну небезпечність кримінального правопорушення, тяжкість наслідків, розмір завданих збитків, умови життя та виховання, коло осіб, здатних забезпечити нагляд за неповнолітнім та перевиховання, думку представників служби у справах дітей та підрозділу ювенальної превенції Національної поліції України	Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України Національна поліція України

85)	Надавати перевагу таким примусовим заходам, які можуть мати виховний вплив, а також сприяти відшкодуванню збитків, завданих правопорушенням, та застосовувати:	
	- передусім передання неповнолітнього під нагляд батьків чи осіб, які їх замінюють, при цьому забезпечити проходження дитиною відповідної програми соціально-психологічної реабілітації у закладах соціального захисту дітей;	Офіс Генерального прокурора
	- у разі неможливості передання під нагляд батькам передавати під нагляд окремим громадянам на їхнє прохання (посадовим особам закладів соціального захисту дітей, до яких поміщена дитина);	Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України
	- застереження, обмеження дозвілля і встановлення особливих вимог до поведінки неповнолітнього; покладення на неповнолітнього, який досяг 15-річного віку і має майно, кошти або заробіток, обов'язку щодо відшкодування завданих майнових збитків;	Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України
	- у виняткових випадках направлення неповнолітнього до спеціальної навчально-виховної установи для дітей і підлітків до його виправлення, обґрунтовуючи необхідний строк такого перебування, але не більше трьох років (вказувати конкретний строк)	Офіс Генерального прокурора
86)	Отримувати медичний висновок про стан здоров'я неповнолітнього та можливість за станом здоров'я перебувати у спеціальній навчально-виховній установі перед зверненням до суду з клопотанням про застосування до неповнолітнього примусового заходу виховного характеру у виді направлення до спеціальної навчально-виховної установи для дітей і підлітків	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
87)	Заявляти ювенальному прокурору у кримінальних провадженнях стосовно неповнолітніх до суду клопотання про обов'язкову участь у судових засіданнях представників служби у справах дітей та ювенальної превенції з метою заслуховування їхніх позицій щодо умов виховання та проживання дитини, здатності батьків здійснювати вплив на дитину з метою перевиховання, думки про вид та строк примусового заходу виховного характеру	Офіс Генерального прокурора Національна поліція України Міністерство соціальної політики України
88)	Ініціювати ювенальному прокурору в судових дебатах направлення судового рішення про застосування примусових заходів виховного характеру до служби у справах дітей для здійснення заходів соціальної реінтеграції з неповнолітнім та ювенальної превенції для взяття на профілактичний облік та проведення заходів індивідуальної профілактики.	Офіс Генерального прокурора
89)	Ініціювати ювенальному прокурору в судових дебатах поміщення неповнолітнього до приймальника-розподільника для дітей в разі застосування примусового заходу виховного характеру у вигляді направлення неповнолітнього до спеціальної навчально-виховної установи для дітей і підлітків з метою подальшого направлення до навчально-виховної установи	Офіс Генерального прокурора Національна поліція України
	ХІІ. Перебування неповнолітнього в установі попереднього ув'язнення, відбування кримінального покарання чи примусових заходів виховного характеру	
90)	Проводити установам попереднього ув'язнення, виховним колоніям, органам пробачії індивідуалізовану профілактичну та психологічну роботу з неповнолітнім, метою якої є його перевиховання та налагодження соціальних зв'язків	Міністерство юстиції України Міністерство соціальної політики України
91)	Забезпечувати в СІЗО, у яких утримуються неповнолітні, роз'яснення прав ув'язнених, організацію дозвілля, спрямованого на подолання прокримінального мислення, з метою їх мотивації та перевиховання	Міністерство юстиції України Міністерство соціальної політики України

92)	Забезпечувати обов'язкову зайнятість неповнолітнього, засудженого до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, залучення його до тренінгів, просвітницьких програм, волонтерської діяльності (центри соціальних служб, притулки для тварин, геріатричні заклади тощо), сприяти працевлаштуванню та отриманню ним соціальної допомоги	Міністерство юстиції України Міністерство соціальної політики України
93)	Забезпечувати органу пробації (за потреби та за наявності волонтерів пробації) волонтерський супровід відвідування неповнолітнім гуртків	Міністерство юстиції України
94)	Розширити перелік об'єктів, на яких засуджені неповнолітні відбувають покарання у виді громадських робіт, які б ураховували інтереси неповнолітніх та сприяли їх соціальній адаптації та реабілітації у громаді (заклади загальної середньої освіти, бібліотеки, музеї, будинки для літніх людей, притулки для тварин тощо)	Міністерство юстиції України
95)	Забезпечити можливість, ураховуючи інтереси неповнолітнього, протягом відбування покарання змінити вид громадських робіт	Міністерство юстиції України
96)	Забезпечити взаємодію зі службою у справах дітей та органами соціального захисту населення, іншими структурними підрозділами місцевих органів з органами пробації щодо надання допомоги не лише неповнолітньому, якого засуджено до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, а й членам його сім'ї як таким, що потрапили в складні життєві обставини, а в разі встановлення факту перебування неповнолітнього у несприятливих умовах вирішувати питання про його тимчасове вилучення із сім'ї	Міністерство юстиції України Міністерство соціальної політики України
97)	Здійснювати відповідно до законодавства заходи соціальної реінтеграції та індивідуальної профілактики з дітьми, до яких рішенням суду застосовано примусові заходи виховного характеру	Міністерство соціальної політики України Національна поліція України
98)	Направляти до виховної колонії неповнолітніх осіб, засуджених до покарання у виді позбавлення волі, не пізніше 10 днів з дня надходження до СІЗО вироку з розпорядженням про його виконання	Міністерство юстиції України
99)	Забезпечувати участь неповнолітнього засудженого, передусім того, який перебуває у виховній колонії, у судових засіданнях за можливості та за наявності згоди засудженого шляхом проведення засідань у режимі відеоконференції	Міністерство юстиції України
100)	Роз'яснювати засудженим, які прибули для виконання покарань до виховної колонії, право на безоплатну первинну та вторинну правничу допомогу	Міністерство юстиції України

7. Для забезпечення реалізації пілотного проекту в областях, у яких його запроваджено, можуть утворюватися робочі групи за участю представників територіальних органів прокуратури, поліції, пробації, служб у справах дітей та інших фахівців у сфері правосуддя щодо дітей.

**Начальник Департаменту
захисту інтересів дітей
та протидії домашньому
насилльству
Офісу Генерального прокурора**

Ю. Усенко

**Начальник Управління
моніторингу дотримання
прав людини
Міністерства внутрішніх справ
України**

І. Зелена

**Директор Директорату
правосуддя
та кримінальної юстиції
Міністерства юстиції України**

О. Олійник

**Заступник
Генерального директора -
керівник експертної групи
Директорату з питань
цифрового розвитку
та соціальних послуг
Міністерства соціальної
політики України**

О. Суліма

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Офісу
Генерального прокурора,
Міністерства внутрішніх
справ України,
Міністерства юстиції України,
Міністерства соціальної
політики України
01 червня 2023 року №
150/445/2077/5/187

ПЛАН ЗАХОДІВ
з реалізації пілотного проєкту імплементації міжнародних
стандартів правосуддя, дружнього до дитини, у практичну
діяльність

№ з/п	Найменування завдання (пункт Порядку реалізації пілотного проєкту імплементації міжнародних стандартів правосуддя, дружнього до дитини, у практичну діяльність (далі - Порядок)	Найменування заходу, спрямованого на досягнення очікуваного результату	Індикатор досягнення	Строк виконання	Відповідальні за виконання
Основні процесуальні аспекти					
1	Оцінка ефективності роботи органів досудового розслідування та прокурора з огляду на дотримання інтересів неповнолітнього (підпункт 1 пункту 6 Порядку)	Формування звітності результатів досудового розслідування та судового розгляду кримінальних проваджень за участю дітей	Розроблено проєкт форми звітності	Червень 2023 року	Офіс Генерального прокурора Національна поліція України Міністерство внутрішніх справ України
2	Удосконалення системи підготовки, підвищення кваліфікації фахівців, залучених до пілотного проєкту, відповідно до Єдиних стандартів підготовки фахівців у сфері правосуддя щодо дітей (підпункти 5, 8 пункту 6 Порядку)	Організація проведення спільного навчання фахівців, залучених до пілотного проєкту - дізнавачів, слідчих, прокурорів, психологів, представників служб у справах дітей, ювенальної превенції, органів пробації	Розроблено спільну програму навчання для формування необхідної компетенції у фахівців - учасників кримінального провадження за участю дітей	Червень 2023 року	Офіс Генерального прокурора Міністерство внутрішніх справ України Національна поліція України Міністерство юстиції України Міністерство соціальної політики України Національна соціальна сервісна служба України
3	Спеціалізоване спільне навчання (підпункти 5, 8 пункту 6 Порядку)	Забезпечення спільного навчання і підвищення кваліфікації фахівців, залучених до пілотного проєкту - дізнавачів, слідчих, прокурорів, психологів, представників служб у справах дітей, ювенальної превенції, органів пробації	Особи, залучені до пілотного проєкту, здобули спеціалізовані знання для реалізації пілотного проєкту	Червень 2023 року - липень 2023 року	Офіс Генерального прокурора Міністерство внутрішніх справ України Національна поліція України Міністерство юстиції України Міністерство соціальної політики України Національна соціальна сервісна служба України

4	Спеціалізація уповноважених ювенальних дізнавачів, слідчих, прокурорів (підпункт 5 пункту 6 Порядку)	Визначення порядку та відомчого врегулювання питання формування підрозділів (уповноважених) осіб на здійснення досудового розслідування та процесуального керівництва (підтримання обвинувачення) у кримінальних провадженнях за участю дітей	Створено підрозділи ювенальних слідчих, дізнавачів та прокурорів	Червень 2023 року	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
5	Забезпечення нерозголошення персональних даних про неповнолітнього як учасника кримінального провадження (підпункт 15 пункту 6 Порядку)	Розроблення пам'ятки щодо порядку висвітлення в засобах масової інформації та соціальних мережах даних про неповнолітнього в контексті кримінального провадження та проведення навчання для працівників пресслужб	Забезпечено нерозголошення персональних даних про неповнолітнього як учасника кримінального провадження	Червень 2023 року - липень 2023 року	Національна поліція України Міністерство внутрішніх справ України Офіс Генерального прокурора Міністерство соціальної політики України Національна соціальна сервісна служба України Міністерство юстиції України
6	Забезпечення права неповнолітнього, який вчинив кримінальний проступок чи нетяжкий злочин, або є підозрюваним, обвинуваченим у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення, на примирення на всіх стадіях (підпункт 18 пункту 6 Порядку)	Удосконалення Стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у цивільному, адміністративному процесі та представництва у кримінальному процесі, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 21.12.2017 № 4125/5, Стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному процесі, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 25.02. 2014 № 386/5	Розроблено проєкт змін до Стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у цивільному, адміністративному процесі та представництва у кримінальному процесі, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 21.12.2017 № 4125/5, Стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному процесі, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 25.02.2014 № 386/5	Червень 2023 року - липень 2023 року	Міністерство юстиції України
7	Забезпечення права неповнолітнього, який вперше вчинив кримінальний проступок або нетяжкий злочин, на участь у Програмі відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення (підпункт 18 пункту 6 Порядку)	Удосконалення механізму Програми відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення, порядок реалізації якої затверджено спільним наказом Міністерства юстиції України та Генеральної прокуратури України від 21.01.2019 № 172/5/10	Розроблено проєкт інформаційного повідомлення для сторін кримінального провадження про право на участь у Програмі відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення, порядок реалізації якої затверджено спільним наказом Міністерства юстиції України та Генеральної прокуратури України від 21.01.2019 № 172/5/10	Червень 2023 року - липень 2023 року	Міністерство юстиції України Офіс Генерального прокурора

8	Застосування сторонами кримінального провадження відновного правосуддя до неповнолітніх, які вчинили кримінальне правопорушення (передусім Програми відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення) (підпункт 18 пункту 6 Порядку)	Проведення моніторингу результативності застосування сторонами кримінального провадження відновного правосуддя	Розроблено механізм моніторингу результативності реалізації пілотного проєкту "Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення", виконання угод про примирення між потерпілим та неповнолітнім, який є підозрюваним, обвинуваченим у кримінальному провадженні, домовленості стосовно якого проводилися за допомогою особи (посередника, медіатора), погоджених сторонами кримінального провадження (крім слідчого, прокурора або судді)	Червень 2023 року - липень 2023 року	Міністерство юстиції України Офіс Генерального прокурора
9	Удосконалення засобів реінтеграції неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення (підпункт 19 пункту 6 Порядку)	Визначення змісту та обсягу, норм і нормативів, умов та порядку надання соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації для неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення	Розроблено проєкт державного стандарту соціальної послуги соціально-психологічної реабілітації для неповнолітніх, які вчинили кримінальне правопорушення або є постраждалими від злочинів	Вересень 2023 року - жовтень 2023 року	Міністерство соціальної політики України Національна соціальна сервісна служба України
10	Роз'яснення прав та вручення відповідної пам'ятки про права неповнолітньої особи залежно від її процесуального статусу доступною для неї мовою відповідно віку (підпункти 4, 27 пункту 6 Порядку)	Звернення до експертної установи та фахівців у галузі психології, які мають досвід практичної роботи з дітьми, обізнані в галузі дитячої, підліткової та юнацької психології, з метою адаптації окремих норм КПК України, що визначають права дітей різного процесуального статусу	Розроблено пам'ятку	Червень 2023 року - липень 2023 року	Національна поліція України Офіс Генерального прокурора
Організація здійснення першочергових заходів під час виявлення кримінального правопорушення, вчиненого стосовно дитини					
11	Забезпечення службою у справах дітей вжиття заходів і координації дій уповноважених суб'єктів за місцем проживання / перебування дитини, яка є жертвою кримінального правопорушення, надання їй необхідної комплексної соціальної допомоги, у тому числі психологічної, медичної, безплатної правничої допомоги (підпункт 33 пункту 6 Порядку)	Підготовка рекомендацій для працівників служб у справах дітей щодо організації соціального захисту дитини, постраждалої від кримінального правопорушення	Розроблено рекомендації	Червень 2023 року - липень 2023 року	Міністерство соціальної політики України Національна соціальна сервісна служба України
Забезпечення права на захист, представництво					

12	Забезпечення права на отримання безоплатної правничої допомоги неповнолітніми, які потерпіли від кримінального правопорушення, та неповнолітніми, які вчинили кримінальне правопорушення чи суспільно небезпечне діяння (підпункти 46, 48 пункту 6 Порядку)	Розроблення механізму взаємодії між підрозділами органів поліції, прокуратури та регіональних центрів з надання безоплатної правничої допомоги щодо невідкладного залучення захисника та представника дитини	Забезпечено право на отримання безоплатної правничої допомоги неповнолітніми, які потерпіли від кримінального правопорушення, та неповнолітніми, які вчинили кримінальне правопорушення чи суспільно небезпечне діяння	Червень 2023 року - липень 2023 року	Міністерство юстиції України Офіс Генерального прокурора Національна поліція України
Судовий розгляд					
13	Ініціювання в судових дебатах питання покладення обов'язків у разі звільнення неповнолітнього обвинуваченого від покарання з випробуванням, передбачених частиною третьою статті 76 КК України, які б мали виховний, корекційний вплив та сприяли інтеграції та реінтеграції неповнолітнього (підпункт 79 пункту 6 Порядку)	З урахуванням ресурсів громади визначення переліку обов'язків, які можуть покладатися судом у межах пункту шостого частини третьої статті 76 КК України та мають виховний, корекційний вплив, сприяють ресоціалізації неповнолітнього	У досудових доповідях пропонується у разі звільнення неповнолітнього обвинуваченого від покарання з випробуванням покладення обов'язків у межах частини третьої статті 76 КК України, які мають виховний, корекційний вплив та сприяють інтеграції та реінтеграції неповнолітнього	Червень 2023 року - липень 2023 року	Міністерство юстиції України
Застосування примусових заходів виховного характеру					
14	Залучення як законного представника неповнолітньої особи попередньо визначеного органом опіки та піклування представника, який пройшов спеціалізоване навчання, в разі відсутності можливості залучення законних представників неповнолітньої особи з числа осіб, визначених законом. Вирішення службою у справах дітей питання про тимчасове влаштування неповнолітнього у таких випадках: - у разі відсутності постійного місця проживання дитини; - неможливості передати дитину законному представнику; - наявності інших підстав з урахуванням інтересів дитини (підпункти 8, 81 пункту 6 Порядку)	Розроблення алгоритму визначення представника органу опіки та піклування для забезпечення представництва інтересів дитини, яка вчинила кримінальне правопорушення, здійснення ним повноважень щодо захисту прав та інтересів дитини	Розроблено рекомендації	Червень 2023 року - липень 2023 року	Міністерство соціальної політики України Національна соціальна сервісна служба України
Перебування неповнолітнього в установі попереднього ув'язнення, відбування кримінального покарання чи примусових заходів виховного характеру					

15	Розширення переліку об'єктів, на яких засуджені неповнолітні відбувають покарання у виді громадських робіт, які б урахували інтереси неповнолітніх та сприяли їх соціальній адаптації та реабілітації у громаді (підпункт 94 пункту 6 Порядку)	Звернення до органів місцевого самоврядування з питання визначення та погодження об'єктів для відбування покарання у виді громадських робіт неповнолітніми та видів цих робіт, які б урахували інтереси неповнолітніх та сприяли їх соціальній адаптації та реабілітації у громаді	Доповнено перелік об'єктів для відпрацювання громадських робіт неповнолітніми та видів цих робіт, які враховують інтереси неповнолітніх та сприяють їх соціальній адаптації у громаді	Червень 2023 року - липень 2023 року	Міністерство юстиції України
16	Забезпечення взаємодії зі службою у справах дітей та органами соціального захисту населення, іншими структурними підрозділами місцевих органів щодо надання допомоги не лише неповнолітньому, якого засуджено до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, а й членам його сім'ї як таким, що потрапили в складні життєві обставини, а в разі встановлення факту перебування неповнолітнього у несприятливих умовах вирішувати питання про його тимчасове вилучення із сім'ї (підпункт 96 пункту 6 Порядку)	Розроблення механізму взаємодії уповноважених органів з органами і службами у справах дітей, органами соціального захисту населення під час здійснення пробації щодо неповнолітніх	Забезпечено надання допомоги неповнолітнім засудженим до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та членам його сім'ї як таким, що потрапили в складні життєві обставини	Червень 2023 року - липень 2023 року	Міністерство юстиції України Міністерство соціальної політики України Національна соціальна сервісна служба України

{План заходів із змінами, внесеними згідно з Наказу Офісу Генерального прокурора № 124/354/632/5/263 від 30.05.2024}

**Начальник Департаменту
захисту інтересів дітей
та протидії домашньому
насилльству
Офісу Генерального прокурора**

Ю. Усенко

**Начальник Управління
моніторингу дотримання
прав людини
Міністерства внутрішніх справ
України**

І. Зелена

**Директор Директорату
правосуддя
та кримінальної юстиції
Міністерства юстиції України**

О. Олійник

**Заступник
Генерального директора -
керівник експертної групи
Директорату з питань
цифрового розвитку
та соціальних послуг
Міністерства соціальної
політики України**

О. Суліма

{Текст взято з сайту Офісу Генерального прокурора <http://www.gp.gov.ua>}

Про запровадження та реалізацію пілотного проекту щодо імплементації міжнародних стандартів правосуддя, дружнього до дитини, у практичну діяльність

Наказ; Офіс Генерального прокурора від 01.06.2023 № 150/445/2077/5/187

Редакція від **31.05.2024**, підстава — [v_124905-24](#)

Постійна адреса:

<https://zakon.rada.gov.ua/go/v0150905-23>

Законодавство України

станом на 07.12.2024

чинний

v0150905-23

Публікації документа

- **Оприлюднення на офіційних веб-сайтах органів державної влади України від 02.06.2023**